

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM'AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF**

Seduta tal-10 ta' April, 2017

Rikors Maħluf numru: 317/15LM

**Fidele *sive* Teddy Aquilina (K.I. 578354M) u
martu Josephine Aquilina (K.I. 190757M)**

vs.

Stephen Buttigieg (K.I. 126273M)

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Maħluf tal-atturi **Fidele *sive* Teddy Aquilina** u martu **Josephine Aquilina** (minn issa 'l quddiem "l-atturi") ipprezentat fit-8 ta'

April, 2015, li jgħid:

1. Illi l-attur kien silef b'kuntratt ta' prekarju lill-konvenut ammont ta' oġġetti u għodda biex jintużaw mill-istess konvenut.
2. Illi l-oġġetti mislufa huma dawk elenkati fil-prospett li qed jiġi esebit bħala Dok. A.¹
3. Illi l-konvenut, għalkemm debitament notifikat sabiex jirritorna dawn l-oġġetti, baqa' inadempjenti.
4. Illi in effett irrizulta li l-konvenut biegh jew iddispona minn xi wħud minn dawn l-affarijiet.

Għaldaqstant l-atturi jitolbu umilment li din l-Onorabbi Qorti jogħgħobha:

1. Tikkundanna lill-konvenut jirritorna u jikkonsenja lill-attur l-oġġetti u għodda elenkati fl-anness prospett dokument A.
2. Tiddikjara illi minħabba li l-konvenut naqas mill-obbligi tiegħu taħt l-artikolu 1841 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta kkawża danni lill-attur.
3. Tillikwida d-danni dovuti ai fini tat-tieni talba.
4. Tikkundanna lill-konvenut iħallas id-danni hekk likwidati.

Bl-ispejjeż inkluz dawk ta' mandat ta' qbid numru 467/15 u l-imgħax u l-konvenut ingunt in subizzjoni.

¹ L-oġġetti elenkati fil-prospett huma: Turbo charger kbir u ċipep tal-Cosworth; front u rear shock absorbers u steering rack and pinion tal-Escort; front shock absorbers u t-top mounts imwaħħlin fuq Hilman Imp; crank tal-magna 20; connecting rods bil-pistons plus is-sump; cylinder head tal-magna 20; carburator u l-manifold tas-super charger; manifold u l-webbers 45 tal-magna 20; electric power steering ġdid; power steering tan-Nova; kompressur; CO2 welding set; rimmijiet tal-chrome; generator; Cosworth differential ta' wara plus il-wishbones; pulley tal-crank u s-sensor tal-Cosworth; power steering u alternator tal-Cosworth; rear and front drive shafts tal-Cosworth; front and rear calipers u d-discs; silencer komplut minn mat-turbo sa nofsu (stainless steel); fire extinguisher plus pipijiet tiegħu; pipijiet tal-chrome molley; parts oħra.

Rat ir-Risposta Maħlufa tal-konvenut **Stephen Buttigieg** (minn issa 'l quddiem "il-konvenut") ipprezentata fis-26 ta' Mejju, 2015, fejn ingħad:

1. *Illi preliminarjament, in-nuqqas t'integrità tal-ġudizzju stante li għalkemm l-esponent huwa separat de facto minn ma' martu Donna Buttigieg (illi tiġi bint ir-rikorrenti), bejniethom għad hemm is-sistema tal-Komunjoni tal-Akkwisti u għalhekk il-kawża kellha tinfetaħ kontra l-imsemmija Donna Buttigieg ukoll.*
2. *Sussidjarjament, u mingħajr ebda preġudizzju għas-sueċepit, it-talbiet tar-rikorrenti huma kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt stante illi mhuwiex minnu li bejn ir-rikorrenti u r-rispondenti kien hemm kuntratt ta' prekarju, kif imtenni mir-rikorrenti; għall-kuntrarju, l-oġġetti msemmija fil-Prospett anness bħala Dok. 'A' fil-maġġor parti tagħhom kienu ngħataw lir-rispondent b'titolu ta' donazzjoni, u dan kemm għar-raġuni li r-rispondent kien jifforma parti mill-familja tar-rikorrenti (stante illi miżżewweġ lil binthom Donna Buttigieg) u kif ukoll bħala kumpens għas-servigi estensivi li r-rispondent kien jirrendi għall-benefiċċju tar-rikorrent Fedele Aquilina.*
3. *Illi r-rispondent m'għandu jhallas ebda danni lir-rikorrenti kif qed jiġi minnhom pretiż.*
4. *Illi t-talbiet tar-rikorrenti huma kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż.*

B'rizerva ta' kull azzjoni spettanti lill-intimat kontra r-rikorrenti skont il-liġi.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Semgħet ix-xhieda prodotti mill-partijiet.

Rat id-dokumenti li ġew esebiti in atti.

Rat il-verbal tal-udjenza tat-2 ta' Novembru, 2016 fejn ingħataw termini għan-noti ta' osservazzjonijiet tal-partijiet.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ipprezentata mill-konvenut. L-atturi għażlu li ma jagħmlux nota ta' sottomissjonijiet.

Semgħet it-trattazzjoni finali tal-partijiet fl-udjenza tal-20 ta' Frar, 2017, fejn il-kawża tħalliet għal-lum għas-sentenza.

Il-kwistjoni bejn il-partijiet

Illi f'din il-kawża l-atturi qegħdin jitolbu r-restituzzjoni ta' għodda u *parts* ta' vetturi li allegatament kienu ġew mislufa mill-attur Fidele *sive* Teddy Aquilina lill-konvenut Stephen Buttigieg, li kien mizzewweg lil bintu Donna. Il-konvenut u martu preżentement għaddejjin minn proċeduri ta' separazzjoni. L-attur qiegħed jitlob ir-restituzzjoni tal-imsemmija għodda u *parts*, kif ukoll il-ħlas tad-danni subiti minnhom ai termini tar-regoli applikabbli għal kuntratt ta' prekarju, u ċjoè l-ħlas ta' dawk l-*parts* li l-konvenut biegh lil terzi jew li uża f'vetturi ta' terzi.

Illi min-naħa tiegħu l-konvenut qed jilqa' għal dawn it-talbiet tal-atturi billi preliminarjament qed jeċċepixxi n-nuqqas ta' integrità tal-ġudizzju stante li għalkemm *de facto* separat mill-mara, għadha teżisti l-komunjoni tal-akkwisti bejniethom u għalhekk il-kawża kellha tinfetaħ kontra l-imsemmija Donna Buttigieg ukoll.

Illi kwantu għall-mertu, il-konvenut jinnega li dawn l-oġġetti kienu mogħtija lilu bħala self (prekarju) iżda kienu ngħataw lilu mill-attur *in parte* bħala donazzjoni u *in parte* bħala kumpens għal xogħol li hu kien jagħmel bħala *mechanic, panel beater* u *spray painter* fuq il-vetturi tal-attur u tat-tfal tiegħu.

Provi u riżultanzi

Illi l-attur **Fidele sive Teddy Aquilina** xehed² li hu qabel ma rtira kellu l-*business* tal-kiri tal-karozzi *Avis* flimkien ma' ħutu. Kemm hu u kemm l-konvenut kienu diletanti tal-karozzi u kienu jieħdu sehem fit-tigrijiet tal-karozzi. Il-konvenut meta kien għarus u wara li żżewweġ lil bint l-atturi Donna, kien isewwi l-karozzi kemm bħala *mechanic* u kemm bħala *panel beater* u *spray painter*.

² A fol. 14 et seq. tal-proċess.

Illi l-attur jikkonferma li minħabba l-passatemp li kellhom in komuni, huwa kien isellef lill-konvenut xi għodda, apparat u *parts* tal-vetturi biex jużahom fil-vetturi li kienu jarmaw għall-ġiri. Tul dawn is-snin kollha, madwar 20 jew 22 sena, qabel ma bdew il-proċeduri ta' separazzjoni bejn il-konvenut u bint l-attur, l-attur qatt ma talab lura dawn l-oġġetti lill-konvenut għaliex kien jistmah bħala ibnu. L-attur isemmi każ partikolari fejn kien ġab erba' magni 2.01, biex waħda minnhom twaħħlet fuq karozza tat-tigrijiet li kien ġab, u t-tlieta l-oħra kien talabhomlu lill-konvenut u dan spiċċa biex bieghom u żamm il-flus. Però l-attur jgħid li qatt ma qallu xejn għax kien iqisu bħala ibnu dak iż-żmien.

Illi l-attur isemmi wkoll kif il-konvenut kien għamel żmien jaħdem l-Avis *full-time* u wara l-ħin tax-xogħol ikompli għal rasu jaħdem fuq il-karozzi f'garaxx Bingemma. Meta l-konvenut kien kostrett jagħlaq dan il-garaxx ta' Bingemma minħabba problemi ta' permessi, l-attur kien ħalla lill-konvenut juża bla ħlas garaxx li l-attur kien jikri għalih innifsu fil-Gzira biex ikompli jlesti żewġ karozzi li kellu mibdijin u ħallih hemm jaħdem għal madwar għaxar snin, b'dan li l-konvenut kien iħallas biss għad-dawl u ilma. Meta s-sid ried il-garaxx tal-Gzira lura, l-konvenut garr kollox f'garaxx ieħor li kellu Bingemma, inkluż l-oġġetti li kien għaddielu l-attur.

Illi fix-xhieda tiegħu l-attur insista li huwa kien qiegħed jitlob biss ir-restituzzjoni ta' dawk l-oġġetti elenkati fil-prospett anness mar-Rikors

Maħluf.³ L-attur itenni illi l-oġġetti inkwistjoni ma kienx tahomlu lill-konvenut, iżda kien biss silifhomlu għax kienu jiswew flejjes kbar. Bħala eżempju isemmi *shock absorbers* tal-valur ta' €1,200, li wara mandat ta' qbid kawtelatorju li huwa kien għamel, sar jaf li dawn kienu twaħħlu fuq Escort li nbiegħet mill-konvenut. Isemmi wkoll *webbers* 45 bil-*manifold* tal-valur rispettivament ta' €500 u €400 li sar jaf li l-konvenut kien bieġh u Escort mark I li xtraħ €1,200 li l-konvenut kien bieġhu ukoll.

Illi l-attur spjega wkoll waqt ix-xhieda tiegħu li ċerti *parts* li kienu tiegħu u li kienu mwaħħlin f'vetturi tal-ġiri tal-konvenut, dawn setgħu jinqalġu u jintużaw għal vetturi oħra għax jekk jintużaw biss kultant għat-tigrijiet, dawn jibqgħu kwazi godda.

Illi waqt il-kontroezami tiegħu l-attur ma tantx kien konsistenti fi kliemu. Fi stadju minnhom qal illi fil-prospett kien hemm elenkati biss dawk l-oġġetti li kien silef lill-konvenut f'dawn l-aħħar 4 jew 5 snin, però wara qal li wħud mill-oġġetti msemmija kien ilu ħafna iktar li silifhom lill-konvenut. Imma fuq domanda tal-Qorti⁴ l-attur reġa' biddel il-verżjoni tiegħu meta qal illi bil-prospett kien qiegħed jitlob lura biss dawk l-oġġetti li kien silef lill-konvenut riċentement, bejn 4 jew 5 snin ilu.

Illi l-attur Teddy Aquilina baqa' jsostni illi huwa kien silef il-*parts* lill-konvenut biex jarmahom fuq il-vetturi tal-ġiri tal-konvenut stess u meta l-

³ Dokument A, a fol. 3 tal-proċess.

⁴ A fol. 55 tal-proċess.

avukat difensur tal-konvenut staqsih jekk allura dawn il-*parts* kienx għalhekk tahomlu lill-konvenut, l-attur baqa' jinsisti li kien biss silifhomlu. L-attur ammetta għal darba, darbtejn li l-konvenut kien *mechanic* tajjeb u li kien jagħmillu ħafna xogħol fuq il-karozzi tiegħu tat-tigrija. L-attur fixxhieda tiegħu jistqarr ukoll, kuntrarjament għal dak li qal fl-affidavit tiegħu u fir-Rikors Maħluf, li *x-shock absorbers* li jissemmew fil-prospett anness mar-Rikors Maħluf, ma kienx hu li tahomlu lill-konvenut imma dan kien qabad u ħadhom minn rajh.⁵ L-attur wara jispjega illi lill-konvenut hu kien ħallih joħodhom dawn l-oġġetti. Meta mistoqsi mill-Qorti dwar dawk il-*parts* użati fuq vetturi oħrajn, l-attur spjega li dawn il-*parts* kienu godda fjamanti meta ġew armati u ma jistgħux jerġgħu jintużaw għax il-vettura fejn kienu tqiegħdu mill-konvenut, dan kien bieġħha. Terġa' u tgħid meta ġie mistoqsi mill-avukat difensur tal-konvenut li wieħed mill-imsemmija *shock absorbers* kien danneġġjat u mhux ġdid fjamant, ammetta li wieħed kien imgħawweġ, irrangah il-konvenut u waħħlu fuq vettura.

Illi l-attur meta in kontroezami ġie sugġerit lilu li l-oġġetti kien jagħtihomlu u lill-konvenut mhux jisilifhomlu bħala kumpens għax-xogħol li kien jagħmillu fuq il-vetturi tiegħu, l-attur jgħid illi bħala kumpens lill-konvenut kien xtralu libsa tat-tigrijiet *fireproof*, żraben għall-istess użu u *crash helmet*. Fl-aħħar tal-kontroezami meta ġie ssugġerit lilu u kif hu stess qed jallega li lill-konvenut ma tahx l-oġġetti izda biss silifhomlu,

⁵ A fol. 62 tal-proċess.

hekk ukoll il-konvenut mhux kien allura għamillu xogħol fuq il-vetturi tiegħu b'xejn iżda biss selliflu dan ix-xogħol, l-attur irreaġixxa billi qal li jekk jiġu għalhekk, hu lill-konvenut kien mantnielu l-familja ċjoè l-mara tiegħu, it-tifla tal-attur u lill-familja tagħhom għax l-konvenut ma kienx jagħtiha flus lill-mara biex jgħixu.

Għandu jiġi ssenjalat ukoll illi meta l-Qorti staqsiet lill-attur dwar kemm jista' jibqa' jinsisti li dawk l-oġġetti li ġew użati fuq il-vetturi tal-konvenut jew fuq vetturi ta' terzi jista' ssejnhom mislufa u mhux mogħtija lill-konvenut a differenza tal-oġġetti li baqgħu fuq l-ixkaffa, hu wieġeb "Orajt mela ninsewhom dawk."⁶

Illi l-attur bħala provi pprezenta wkoll l-affidavits tat-tlett itfal tiegħu. Fl-affidavit tagħha mart il-konvenut **Donna Buttigieg**⁷ ikkonfermat li l-oġġetti msemmijin fil-prospett kienu ngħataw minn missierha lill-konvenut bħala self għax il-konvenut kien jgħidilha li l-*parts* kollha li kellu biex jarma l-karozzi tiegħu tat-tlielaq kien isellifhomlu missierha.

In kontroezami anki din ix-xhud ma tantx kienet konsistenti meta kkonfrontata mill-avukat tal-konvenut, għaliex għad illi qalet illi l-konvenut kien joqgħod jgħidilha bl-oġġetti li selfu missierha biex jużahom fil-vetturi, qalet ukoll li l-ftehim kien bejn l-attur u l-konvenut u li dan il-ftehim qatt ma sar quddiemha. Din ix-xhud issemmi wkoll li l-konvenut

⁶ A fol. 67.

⁷ A fol. 17.

kien jaqbad u jieħu min rajh oġġetti li jkun għadu kif xtara missierha u mistoqsija għaliex ma semmietx dan fl-affidavit, qalet li kienet insiet dak iż-żmien. Din ix-xhud ammettiet li meta missierha kien jagħti xi *parts* lill-konvenut, hi ma kinitx tkun preżenti biex tgħid jekk tahomlux b'self jew b'donazzjoni, iżda tgħid li għax-xogħol li l-konvenut kien jagħmel għal missierha, qatt ma rat lil missierha jħallsu bi flus kontanti, però taf li kien jikkumpensah billi jħallaslu l-*insurance* ta' vettura li kien juża, ma jżommlux kera tal-garaxx tal-Gżira, iħallaslu biex jipparteċipa fit-tigrijiet tal-karozzi u meta kien għadu jaħdem mal-Avis, kien jagħtih ħafna sahra. Donna Buttigieg ammettiet ukoll li qabel ma bdew jisseparaw hi u l-konvenut, missierha qatt ma kien talab xi ħaġa lura lill-konvenut mill-affarijiet li kien tah.

Illi min-naħa tagħha **Vanessa Aquilina**⁸, bint l-atturi wkoll, tgħid li taf li missierha lill-konvenut kien iħallaslu l-petrol meta dan kien itellaq. Din ix-xhud irrakkuntat ukoll li l-konvenut wara li telaq minn Bingemma, missierha kien ħallih juża mingħajr ħlas, garaxx mikri minnu fil-Gżira u taf li missierha kien jixtri l-għodda għalih stess għax diletant tal-karozzi u kien jislef minn din l-għodda lill-konvenut. Din ix-xhud iżżid tgħid li kienet saret taf illi li l-konvenut kien biegħ biċċa mill-għodda li missierha kien sellef lill-konvenut. Lejn l-aħħar tal-affidavit tagħha din ix-xhud tgħid illi meta kien mar jeleva l-oġġetti l-marixall u kien se jaqbad is-sett tal-*welding* CO2, il-konvenut kien qal lill-marixall li jekk jieħu dak is-sett, kien

⁸ A fol. 19A.

sejjer iwaqqaf il-manteniment lill-familja tiegħu. Imma in kontroezami din ix-xhud, bħal oħtha qabilha, ukoll tbiddel kemxejn il-versjoni tagħha u tgħid li *parts* tal-attur li spiċċaw fuq vetturi tal-konvenut, spiċċaw għand il-konvenut għax dan kien jaqbad u joħodhom. Anki din ix-xhud tgħid illi għax-xogħol li kien jagħmel l-konvenut għall-attur kien jitħallas mhux b'dawn il-*parts* iżda bil-garaxx tal-Gżira kera frank, u l-*insurance* tal-vettura personali tal-konvenut, li kien jieħu ħsieb iħallashom missierha, l-attur. Ix-xhud Vanessa Aquilina tispicċa tmeri dak li qalu qabilha l-attur u oħta, meta tgħid, ikkonfrontata bid-domanda kif missierha fi 22 sena lill-konvenut qatt ma talabhomlu lura l-oġġetti ħlief meta kienu għaddejjin il-proċeduri ta' separazzjoni bejn il-konvenut u oħtha, hi tgħid li missierha anki qabel dawn l-oġġetti kien talabhomlu lura diversi drabi lill-konvenut. Fl-aħħar nett meta mistoqsija kif taf bid-diskors dwar il-CO2 peress li hi ma kinitx preżenti waqt li mar jeleva il-marixxall, din ix-xhud wiegħbet li saret taf mingħand oħtha u missierha, li però jirriżulta li dawn ukoll ma kinux preżenti meta mar l-marixxall jeleva l-oġġetti.

Fl-aħħar nett it-tielet tifla tal-atturi, **Fiona Aquilina**⁹, meta xehdet b'affidavit, irrepriet il-kliem li allegatament qal l-konvenut lill-marixxall, li jekk jeleva l-*welding set* CO2, hu kien ser iwaqqaf il-manteniment ta' oħta Donna. In kontroezami din ix-xhud tgħid li missierha mhux sellifhomlu l-*parts*, però ħadhom il-konvenut u fuq domanda tal-Qorti, spjegat li l-konvenut kien ħa kollox meta kellu jitlaq mill-garaxx tal-Gżira.

⁹ A fol. 20.

Din ix-xhud qalet fuq domanda oħra tal-kontroparti, li missierha mhux qed jippretendi lura dawk il-*parts* li l-konvenut installa fil-karozzi, iżda biss dawk il-*parts* li baqgħu fuq l-ixkaffa.

Illi min-naħa tiegħu l-konvenut **Stephen Buttigieg** fl-affidavit tiegħu¹⁰ jinsisti li l-affarijiet li qed jippretendi lura l-attur ma kienx sellifomlu iżda tahomlu u dan minħabba xogħol li huwa kien jagħmel fil-vetturi tal-attur u tat-tfal tiegħu. Fl-affidavit tiegħu l-konvenut isemmi l-affarijiet li eleva l-marixxall fl-eżekuzzjoni tal-mandat ta' qbid u jagħmel riferiment ukoll għal ittra responsiva mibgħutha mill-avukat difensur tiegħu lill-attur fis-17 ta' Marzu, 2015¹¹, ftit qabel ma nfetħet il-kawża. Fl-affidavit tiegħu l-konvenut jgħid:

“...kif diġà għidt, jiena dispost li huwa jista' joħodhom minn issa stess – *steering rack* tal-Escort, *rimmijiet tal-chrome* (tahom sitta fil-fatt), *generator* bil-ħsara, *differential* u *wishbones* tal-Cosworth, il-kompressur tal-arja kif diġà għidt m'għabbewhx il-marixxalli għax ma kellhomx fejn ipogġuh u meta irid jista' jiġi jjeħdu, *power steering* u *alternator* tal-Cosworth, *rear and front shaft drives* tal-Cosworth, *front rear calipers* u *discs*, *fire extinguisher* u pajpijiet, biċċiet tal-pajpijiet tal-*chrome* li kien baqa' meta kont ħdimtlu fuq l-Escort u diversi *parts* oħrajn li kollha huma mnizzlin fil-mandat li eżegwew il-marixxalli.”

Illi kwantu għall-oġġetti l-oħrajn, il-konvenut ma kienx dispost li jhallas lill-attur għax dawn kien tahomlu biex iwaħħalhom fuq vetturi oħrajn

¹⁰ *A fol. 45.*

¹¹ *A fol. 53 u 54.* Kif semma l-avukat difensur tal-konvenut, din l-ittra ma kinitx giet ipprezentata fil-bidu għax kienet saret mingħajr preġudizzju u ma kienx intleħaq ftehim.

tiegħu jew fuq vetturi oħrajn li biegħ. Il-konvenut afferma li kien hemm ċerti affarijiet li l-attur kien diġà ħadhom bħas-*super-charger*.

Illi in kontroezami l-konvenut Stephen Buttigieg¹² jammetti li kien hemm xogħol li hu għamel għall-attur meta kien impjegat mal-Avis u tħallas għal dan ix-xogħol bil-paga li kellu mal-Avis. Il-konvenut jgħid ukoll li kien għamel xogħol ieħor fuq vetturi tal-attur, fosthom Escort mark 1 li kien għamel xi ħames snin itellaq biha l-konvenut. Il-konvenut kien għamel ukoll xogħol ta' spray fuq *tow truck* tal-attur imma li kien jaħdem bih il-konvenut.

Illi l-konvenut tella' jixhdu lil **Matthew Mintoff**¹³ u **Jeantoine Cuschieri**¹⁴, però dawn ftit li xejn jixhtu dawl fuq din il-kontestazzjoni bejn il-partijiet. It-tnejn li huma kienu jiffrekwentaw il-garaxx tal-Gżira minn fejn kien jaħdem il-konvenut u jsemmu ċertu xogħlijiet li kienu saru u jikkonfermaw illi l-attur kien diversi drabi jmur jixtri *parts* għall-konvenut, però huma qatt ma daħlu fi kwistjoni ta' flus u finanzi bejn l-attur u l-konvenut. Fl-affidavit tiegħu Matthew Mintoff però jsemmi li fil-preżenza tiegħu xi minn daqqiet l-attur kien jgħid lill-konvenut biex ċerti *parts* ma jixtrihomx għax kien ikollu minnhom l-attur. Jeantoine Cuschieri jiftakar li l-attur kien qal lill-konvenut li jista' jsuq l-Escort mark I tal-attur, għax l-attur kien xtara vettura oħra tat-tigrija.

¹² A fol. 88 sa 103.

¹³ A fol. 25 sa 32.

¹⁴ A fol. 34 sa 41.

Kunsiderazzjonijiet legali

Illi qabel ma l-Qorti tgħaddi biex tikkunsidra l-mertu proprju tal-kontestazzjoni bejn il-partijiet f'din il-kawża, trid l-ewwel teżaminha l-eċċezzjoni preliminari tal-konvenut dwar in-nuqqas ta' integrità tal-ġudizzju stante li għalkemm l-esponent huwa separat *de facto* minn ma' martu Donna Buttigieg li tiġi bint l-attur, bejniethom għad hemm il-komunjoni tal-akkwisti u għalhekk il-kawża kellha tiġi istitwita wkoll kontra l-imsemmija Donna Buttiigieg.

Illi fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu l-konvenut isostni illi f'każ li l-Qorti tordna li l-oġġetti inkwistjoni għandhom jingħataw lura lill-atturi, l-konvenut huwa xorta waħda prekluz milli jagħmel dan peress li huwa ma jistax jagixxi b'mod unilaterali fil-konfront tal-assi relattivi għall-komunjoni tal-akkwisti.

Illi fl-ewwel lok din l-asserzjoni tal-konvenut mhijiex korretta għax jekk jiġi stabbilit li l-oġġetti kienu tabilhaqq mislufin lill-konvenut b'kuntratt ta' prekarju, tali każ ma jkunx dejn inkombenti fuq il-komunità tal-akkwisti, imma si tratta ta' restituzzjoni ta' oġġetti li jappartjenu lill-atturi. Il-mandat ta' qbid 467/15 gie eżegwit mhux fuq affarijiet appartenenti l-komunità tal-akkwisti bejn il-konvenut u martu iżda fuq

oġġetti allegatament appartenenti lill-atturi stess għalkemm fil-pussess tal-konvenut.

Illi fit-tieni lok, Donna Buttigieg mart il-konvenut innifisha qiegħda bix-xhieda tagħha stess tgħid li dawn l-oġġetti mislufin lill-konvenut u fil-pussess tal-konvenut, jappartjenu lil missierha. Ma hemm l-ebda kontestazzjoni dwar dan minn mart il-konvenut u din il-Qorti ma tarax għalfejn għandha tiddilunga aktar fuq din l-eċċezzjoni u qiegħda tiċhad għalhekk din l-eċċezzjoni.

Illi l-istitut tal-kuntratt tal-*prekarju* hu regolat b'dan il-mod mill-Kodiċi Ċivili:

"X' inhu prekarju.

1839. Il-prekarju huwa l-istess kuntratt ta' self għall-użu mfisser fl-artikolu 1824, iżda b'din id-differenza biss, illi dak li jislef il-ħaġa jibqa' fis-setgħa li jeħodha lura meta jrid.

Radd mat-talba.

1840. Dak li jissellef il-ħaġa bi prekarju, ma jistax idewwem ir-radd tagħha, meta tiġi lilu mitluba lura, minħabba li bir-radd jista' jbati ħsara:

Iżda, jekk jinsab li r-radd ġie mitlub bil-ħsieb li tiġi kkaġunata ħsara lil dak li ssellef il-ħaġa, il-qorti tista' tagħti lil dan żmien għal dak ir-radd.

Igħoddu r-regoli li hemm għall-kommodat.

1841. Bla ħsara ta' dak li hu miġjub fl-aħħar żewġ artikoli qabel dan, ir-regoli dwar il-kuntratt ta' kommodat iġhoddu għall-prekarju.”

Illi l-artikolu 1824 fuq imsemmi jgħid:

X'inhu l-kommodat.

“1824. Il-kommodat jew self għall-użu hu kuntratt li bih waħda mill-partijiet jikkunsinna haġa lill-parti l-oħra, sabiex din tinqeda biha, bla ħlas, għal żmien jew għal użu determinat, bl-obbligu ta' dak li jirċiviha li jrodd il-ħaġa nfisha.”

Illi waħda mir-regoli applikabbli fil-kuntest ta' kontestazzjoni jekk il-kuntratt huwiex kommodat jew kirja:

“1838 (1) il-persuna li tippretendi l-ħlas għandha tipprova l-jedd tagħha bi ftehim espress jew taċitu.

(2) Il-ftehim taċitu jista' jiġi ppruvat mill-kondizzjoni tal-persuni, mix-xorta tal-ħaġa, miż-żmien fit-tul tal-użu, u minn ċirkostanzi oħra.”

Illi din ir-regola għandha tapplika wkoll għal min jitlob, bħal fil-każ odjern, ir-radd lura ta' oġġetti, abbażi ta' kuntratt ta' prekarju, f'dan il-każ bi ftehim taċitu bejn il-partijiet u li mhuwiex każ ta' donazzjoni jew kumpens.

Illi l-prekarju huwa wkoll kuntratt ta' self għall-użu (bħall-kommodat), iżda bid-differenza biss, illi dak li jislef il-ħaġa jibqa' fis-setgħa li jeħodha

lura meta jrid hu¹⁵, mentri l-kommodat huwa kuntratt għal żmien jew għal użu determinat

Illi l-Qorti għandha tiddetermina u finalment taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi tisset il-konkluzjonijiet ġuridiċi wara li teżamina l-provi fid-dawl tal-prinċipji li jitnisslu mill-ġurisprudenza kostanti tal-Qrati tagħna¹⁶, li min jallega irid jippruvah hu jew *onus probandi incumbit ei qui dicit non ei qui negat*, kif wara kollox jgħid ċar u tond l-artikolu 562 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta.

Illi l-konvenut fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu jagħmel riferiment għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell (Sede Superjuri), fl-ismijiet **Carmelo Calleja et. vs. Godfrey Zammit et.**¹⁷ fejn intqal is-segwent:

“Huwa ritenut li in vista tal-fatt li min jeżercita poter ta' fatt fuq il-ħaġa huwa l-prezunt pussessor, jispetta lil min jikkontesta dan il-pussess li jipprova li l-pussess hekk vantat jidderivi minn att ta' tolleranza. Dan għaliex kif drabi oħra ġie osservat mill-Qrati tagħna, “it-tolleranza ma għandhiex tiġi prezunta u għandha għalhekk tiġi pruvata almenu *prima facie*” (Kollez. **Vol XXXVI p.I, p.292**) u “l-piż ta' din il-prova jinkombi fuq min jinvoka t-tolleranza” (Kollez. **Vol XLIV p.II, p.608**).”

Din il-Qorti ser teżamina l-provi sottomessi mill-atturi li qegħdin jallegaw l-prekarju biex jitolbu r-radd lura tal-oġġetti mingħand il-konvenut, ħalli

¹⁵ Qorti tal-Appell (Superjuri) **Stacey Chircop vs. Maria Spiteri**, 11.07.2016.

¹⁶ **Dr. H. Lenicker vs. J. Camilleri**, P.A., 31.05.1972, **Peter Paul Aquilina vs. Paul Vella**, App. Inf., 02.05.1995 u **Anthony Azzopardi et. noe vs. Lapsi Holdings Limited**, P.A., 19.01.2015.

¹⁷ Deċiża fil-11.02.2014.

din il-Qorti tkun tista' tiddetermina x'kienet l-vera intenzjoni tal-partijiet. Għax kif ben gie spjegat mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri)¹⁸:

“Fil-każ tal-attriċi jidher mill-provi illi din riedet tikkonserva l-kwalitajiet kollha ta' proprjetarja tal-fond. Dejjem mill-istess provi attendibbli ma jidherx illi fl-appellanti ma kienx hemm ukoll dik il-konsapevolezza tal-inidoneità tal-koncessjoni u tal-assenza ta' dak it-titolu tali li seta' jagħtihom dik is-sikurezza, li issa qed jittantaw jakkwistaw billi jdawru a favur tagħhom jedd fuq il-fond li kapaci jikkuntrasta d-drittijiet tal-attriċi;

Innegabilment, it-tolleranza jew il-prekarju sakemm jibqgħu jeżistu jiġġustifikaw il-godiment fuq il-ħaġa iżda, una volta l-volontà tal-koncedent li jtemm ir-rapport issir magħrufa, dan iġib iċ-ċessazzjoni ta' dan l-istess dritt ta' tgawdija u mhux mistenni jew tollerati min, b'approffitar, jippretendi li jivvanta drittijiet proprji, li ma baqalux. L-uniku obbligu tiegħu jibqa' dak tar-restituzzjoni lura tal-ħaġa lil koncedenti.”

Illi fil-każ odjern, fil-mument meta kien qed jingħataw dawn il-*parts* mill-attur lill-konvenut, jidher ċar li ma kienx hemm oġġezzjoni mill-attur li dawn il-*parts* jintużaw ukoll għal fuq vetturi oħra, appartati dawk tal-attur. Min-naħa tal-attur, l-oġġetti kien jgħaddihom lill-konvenut daqslikieku dan kien xi ħadd tal-familja tant li l-istess attur jiddiskrivi istanza fejn l-konvenut biegh tliet magni li mhumiex inkluzi fil-prospett (xi ħaġa li l-konvenut jicħad li għamel), u l-attur ma kien qallu xejn dwar dan. L-attur jgħid “dan kien qisu ibni dak iż-żmien. Għalhekk jien kont inħoss illi jekk inħalli xi ħaġa għandu kienet qisha qiegħda għandi ... Jien ma kontx infittex miegħu għaliex peress li dan kien ir-raġel tat-tifla kont inħoss illi dak li qed nagħmel miegħu kont qed nagħmlu mat-tifla.”¹⁹ In

¹⁸ *Mary Anderson et. noe. vs. Ġuża Jones et.* deċiża fis-7 ta' Diċembru, 2005(PS).

¹⁹ *A fol. 14.*

kontroezami, meta il-Qorti staqsietu kif kien qed jippretendi li kien għamel self meta kien jaf li *parts* ser jiġu installati f'vetturi jew tal-konvenut ħatnu jew ta' terzi, l-attur qal "mela dawk tista' tinsiehom".²⁰ Sussegwentement l-attur kellu ripensament meta reġa' xehed wara l-kontroezami tiegħu, biex jipprova jispjega li *parts* imwaħħla f'karozzi għat-tlielaq jistgħu jinqalgħu għax karozzi tat-tigrijiet ma tantx jintużaw u l-*parts* ma jiqdiemux malajr bħal f'karozzi normali u jistgħu jerġgħu jintużaw fuq vetturi oħrajn. Madankollu f'kuntratt ta' prekarju jekk l-oġġett jissellef għall-użu biex jintuża f'karozzi tat-tlielaq, id-deterjorament bl-użu jibqa' għar-riskju ta' min isellef. Fil-każ ta' vetturi għat-tigrija, l-istat tagħhom irid ikun ottimu biex jagħtu rendiment fit-tlielaq. Għaldaqstant din il-Qorti ma tarax kif seta' kien hemm ħsieb li dawk il-*parts* li l-attur kien jgħaddi lill-konvenut ħatnu u li twaħħlu fuq karozzi tat-tlielaq ta' terzi jew li nbiegħu lil terzi, seta' qatt kien hemm intenzjoni li jiġu kkunsidrati bħala self.

Illi min-naħa l-oħra kienet drawwa tal-attur bħala diletant fit-tlielaq, li jżomm diversi oġġetti u *parts* fuq ir-riħ għall-bżonnijiet li jinqalgħu, u sakemm bint l-attur Donna Buttigieg u l-konvenut kienu għadhom ma bdewx il-proċeduri ta' separazzjoni, l-attur ma kienx ikollu oġġezzjoni li dawn l-oġġetti jintużaw mill-konvenut kemm għalih jew għal xi klijent. Xhud indipendenti li kien jaf it-tnejn li huma, Matthew Mintoff kien diversi drabi jara l-attur jaqbad jagħti xi *part* lill-konvenut biex ma joqgħodx jixtri bħala.

²⁰ A fol. 67.

Tqis però illi bil-familjarità li kienet teżisti bejn il-partijiet dak iż-żmien, iħalltu u jaqsmu flimkien bħala parti mill-istess familja, l-*parts* jew l-għodda li l-attur kien jgħaddi lill-konvenut għax-xogħol tiegħu u li twaħħlu fuq karożzi tal-konvenut jew ta' terzi jew li nbiegħu lil terzi, jistgħu jitqiesu li kienu ngħataw lill-konvenut bl-intenzjoni li dan iżommhom u li ma jergax jirritornahom lura. Illi kwantu għal dawk il-*parts* li kienu għadhom fil-garaxx mhux użati, dawk l-oġġetti li fix-xhieda ta' waħda minn ulied l-attur ġew imsejġha li kienu "għadhom fuq l-ixkaffa", illum li spiċċat il-familjarità bejn il-partijiet minħabba s-separazzjoni tal-konvenut minn ma' bint l-attur, fir-rigward ta' dawn l-oġġetti ċertament li ma jistax jingħad li baqgħet tissussisti l-intenzjoni li dawn isiru tal-konvenut. Tant hu hekk li l-konvenut fl-affidavit tiegħu jgħid li dawk l-oġġetti li nqabdu bil-mandat, l-attur seta' joħodhom u magħdud magħhom, hemm il-kompressur tal-arja, li l-marixxalli ma kellhomx post fejn jgħabbuh, però li l-konvenut qal li dan kien għad-dispożizzjoni tal-attur biex jieħdu lura.

Tqis illi l-ftehim bejn il-partijiet kien wieħed "*sui generis*". Fis-sentenza suċitata fl-ismijiet **Mary Anderson et. noe. vs. Ġuża Jones et.** jingħad:

"F'dan il-ħsieb, fil-verità, ma jidher li hemm xejn ġdid jew kuntrarju għall-enunċjazzjoni espressa mill-Qorti tal-Appell tagħna, kolleġġjalment komposta, fil-kawża fl-ismijiet **George Cassar -vs- Carmela Bonnici**, 16 ta' Ġunju, 1961 (**Kollez. Vol. XLV P I p 224**). Fiha ngħad illi l-frażi "*sui generis*" "ma tfissirx neċessarjament u biss id-dispożizzjonijiet pożittivi tal-Kodiċi dwar il-kuntratti in ġenerali. Huma wkoll prinċipji ġenerali tad-Dritt dawk ir-regoli ta' interpretazzjoni u applikazzjoni

tal-ligi li jipprovdu illi, meta każ mhuwiex direttament regolat minn disposizzjoni partikulari, tista', u għandha, tirrikorri għal dawk id-disposizzjonijiet jew prinċipji li jirregolaw każijiet li magħhom il-każ in kwistjoni għandu l-akbar analogija.”

Tqis li l-ftehim bejn il-partijiet kien wieħed li kien imsejjes fuq ir-rapport ta' familjarità li kien jeżisti bejn il-partijiet u li oġġetti li kien jgħaddi l-attur lill-konvenut biex jintużaw fuq vetturi tal-konvenut jew ta' terzi, kienu jithallew lill-konvenut bħala donazzjoni u parti mill-kumpens lill-konvenut tax-xogħol li dan kien jagħmel għall-attur, mal-kumpens kollu l-ieħor li semmew l-attur u wliedu, bħall-kera tal-garaxx, licenzji u lbies tat-tigrija. L-attur fix-xhieda tiegħu jikkonferma illi qabel ma nqala' d-disgwid bejn bintu u l-konvenut, hu u l-konvenut kellhom relazzjonijiet tajbin ħafna, fuq livell familjari, bħala xogħol li kien jagħmillu l-konvenut u bid-delizzju komuni li huma kellhom. L-attur fix-xhieda tiegħu jikkonferma illi fi tnejn u għoxrin (22) sena hu qatt ma talab xejn lura lill-konvenut. Dan hu kkonfermat ukoll minn mart il-konvenut Donna Buttigieg li tgħid li sa fejn taf hi, missierha qatt ma talbu lil Stephen Buttigieg biex l-affarijiet li kien tah jagħtihomlu lura.

Illi l-attur jikkonferma wkoll illi huwa qatt ma ħallas fi flus lill-konvenut tax-xogħol li kien jagħmillu imma kien xtralu libsa *fireproof* tat-tlielaq, *helmet* u żraben.²¹

²¹ A fol. 67.

Tqis ukoll li kien hemm però intendiment li għodod jew *parts* li jgħib l-attur, jekk dawn ma jintużawx, jibqgħu tal-attur u għalhekk hawn japplika l-istitut tal-prekarju. L-intenzjoni tal-partijiet toħroġ ċara meta min-naħa l-attur kien dispot li jieħu lura dak li baqa' fuq l-ixkaffa, waqt li l-konvenut kien dispot li dawn jirritornahom. Oġġetti oħra in kontestazzjoni li l-konvenut jgħid li digà kien ħadhom l-attur jew li l-attur qatt ma kien tahomlu, l-attur ma għabx prova suffiċjenti li dawn kienu ngħataw lill-konvenut. Ladarba hemm kunflitt ta' provi għar-rigward ta' dawk l-oġġetti li jinsabu indikati fil-prospett ipprezentat mill-atturi *a fol.* 3 imma li ma kinux elenkati fost l-oġġetti maqbudin mill-marixxall, tqis għalhekk illi l-atturi ma rnexxilhomx jippruvaw dak illi allegaw sal-grad probatorju li trid il-ligi.

Decide

Għaldaqstant din il-Qorti għar-raġunijiet suesposti qiegħda taqta' din il-kawża kif ġej:

- (i) Tiċħad l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut;**
- (ii) Tilqa' l-ewwel talba tal-atturi, limitatament però fir-rigward biss ta' dawk l-oġġetti maqbudin mill-marixxall tal-Qorti bil-mandat ta' qbid kawtelatorju numru 467/15, kif ukoll il-kumpressur tal-arja li għadu fil-pussess tal-konvenut;**

- (iii) Tiċċhad it-tieni talba tal-atturi stante li l-konvenut kien dispost qabel ma nfetħet il-kawża, li l-imsemmija oġġetti jirrestitwihom lill-atturi u għalhekk tiċċhad ukoll it-tielet u raba' talba tal-atturi;**
- (iv) Għaldaqstant tordna li l-oġġetti maqbuda mill-marixxall tal-Qorti bil-mandat ta' qbid kawtelatorju numru 467/15 għandhom jiġu liberament rilaxxjati favur l-atturi, u dan wara li jithallsu l-ispejjeż kollha tal-mandat mill-atturi. Il-kumpressur għandu jiġi ritornat lill-atturi mill-konvenut fi żmien ġimagħtejn mil-lum.**

Spejjeż ta' dawn il-proċeduri u tal-mandat ta' qbid kawtelatorju numru 467/15 għandhom jibqgħu a karigu tal-atturi.

Moqrija.